

LESSON

1

วิชา กิจกรรมเสริมสร้างสุจริต จิตอาสา 30000-2001

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ความละเอียดและความไม่ทน ต่อการทุจริต

วิวัฒนาการของการทุจริต

อดีต

กระทำได้เพียงสองฝ่าย
โครงสร้างเรียบง่าย
ตรวจสอบได้ง่ายกว่า

ปัจจุบัน

กระทำร่วมกันหลายฝ่าย
โยงใยซับซ้อน
ยากแก่การตรวจสอบ

ผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายปัจจุบัน:

- ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ภาคเอกชน

กลไกหลัก: ผู้ให้ และ ผู้รับ

ผู้ให้ผลประโยชน์
(จูงใจด้วยผลตอบแทน)

ผลประโยชน์ร่วมกัน:
ตราบใดที่ผลประโยชน์สมเหตุสมผลต่อกัน
จะนำไปสู่การทุจริตเสมอ

ผู้รับผลประโยชน์
(ใช้อำนาจหน้าที่เอื้อประโยชน์)

*หมายเหตุ: บางครั้งผู้รับอาจเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ให้ผลประโยชน์ได้เช่นกัน

เจาะลึก: ผู้รับผลประโยชน์

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการกระทำและการดำเนินการต่างๆ

การจัดซื้อจัดจ้าง – หา
ประโยชน์จากงบประมาณ
และโครงการของรัฐ

การเรียกรับโดยตรง –
ใช้ตำแหน่งหน้าที่ขูดรีด
หรือรับสินบน

การกำหนดระเบียบ –
ลอกสเปกหรือสร้าง
เงื่อนไขและคุณสมบัติ
ที่เอื้อต่อตนเองและ
พวกพ้อง

เจาะลึก: ผู้ให้ผลประโยชน์

ภาคเอกชน และผู้แสวงหาโอกาส

รูปแบบผลตอบแทน:

- **เงิน**
- **สิทธิพิเศษอื่นๆ**

เป้าหมายหลัก: เพื่อจูงใจให้นักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ "กระทำการ" หรือ "ละเว้นการกระทำ" อย่างใดอย่างหนึ่งในตำแหน่งหน้าที่

บทสรุป: การฝ่าฝืนที่ทำลายชาติ

การกระทำทั้งหมดล้วนเป็นการ ฝ่าฝืนระเบียบและผิดกฎหมายอย่าง ร้ายแรง

กลไกขับเคลื่อน:

เครือข่ายร่วมมือระหว่าง
รัฐ-การเมือง-เอกชน

แรงจูงใจ:

ผลประโยชน์ที่สมเหตุ
สมผลระหว่างผู้ให้และผู้รับ

ผลลัพธ์:

ความเสื่อมโทรมทางสังคม
เศรษฐกิจ และการเมือง

ถอดรหัสความหมาย: ทฤษฎี และ คอร์รัปชัน

นิยามทางกฎหมาย พฤติกรรม และผลกระทบต่อส่วนรวม

“ทุจริต” ในมุมมองของความประพฤติ

ทุจริต หมายถึง "ความประพฤติชั่ว" ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ:

กายทุจริต

ความประพฤติชั่วทางกาย

วจีทุจริต

ความประพฤติชั่วทางวาจา

มโนทุจริต

ความประพฤติชั่วทางใจ

นียบามทางกฎหมายและหลักวิชาการ

ประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 1 (1))

การกระทำเพื่อ
แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้
โดยชอบด้วยกฎหมาย
สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พ.ศ. 2542)

ความประพฤติชั่ว,
คดโกง, ฉ้อโกง

พ.ร.บ. ป.ป.ช. (พ.ศ. 2542 มาตรา 4)

“ทุจริตต่อหน้าที่”
การปฏิบัติ/ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่
หรือใช้อำนาจในตำแหน่ง
เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้

โครงสร้างของการ "ทុจริตต่อหน้าที่"

ลักษณะการกระทำ

- ปฏิบัติหน้าที่
- ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่
- ใช้อำนาจในตำแหน่ง
- แอบอ้างตำแหน่ง
(ทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่ง)

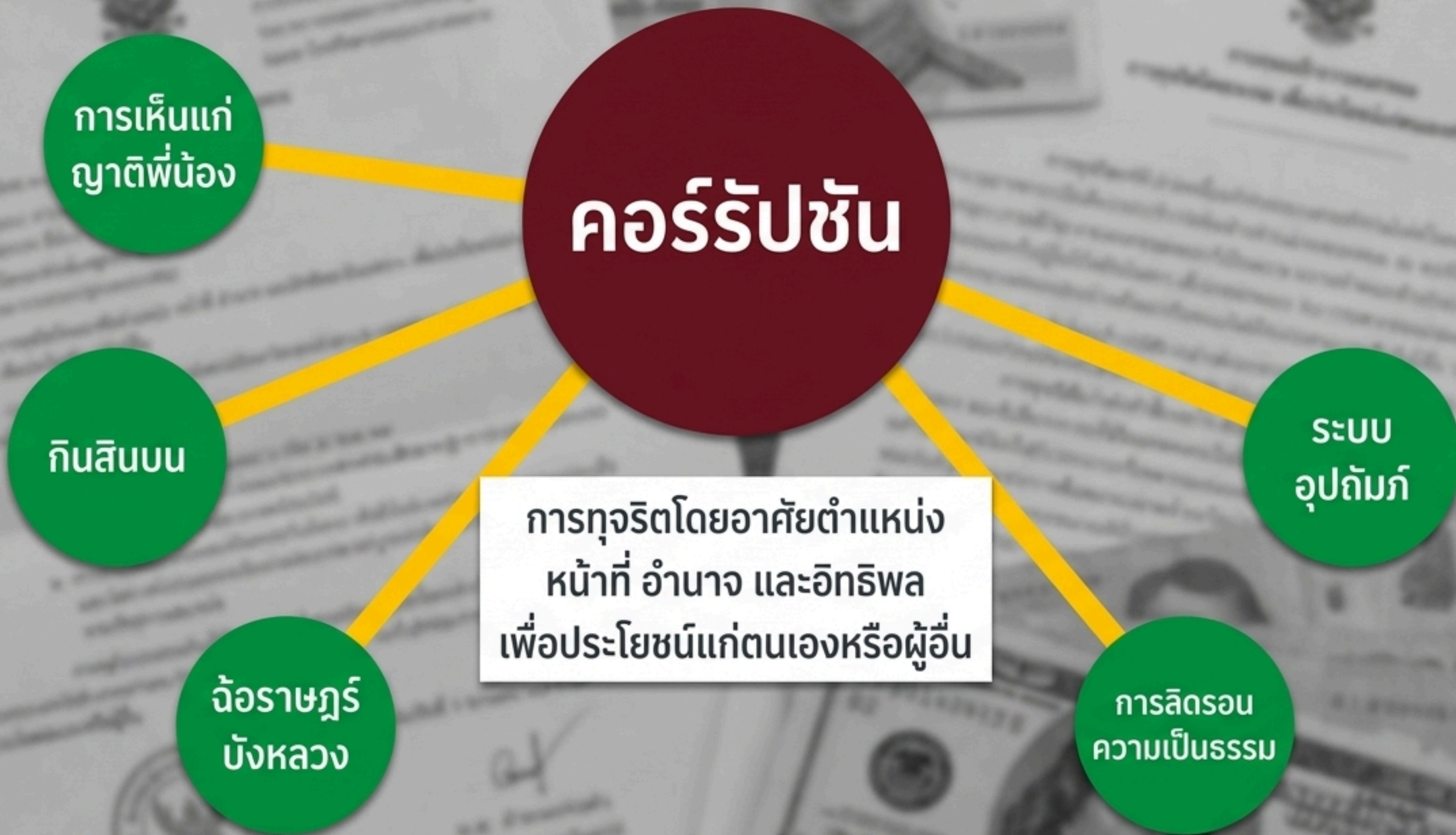
นำไปสู่

เป้าหมายหลัก

การแสวงหาประโยชน์
ที่มิควรได้โดยชอบ

ผู้รับประโยชน์

สำหรับ "ตนเอง"
หรือ "ผู้อื่น"

การหลอมรวมเป็นคำเดียว: "ทุจริตคอร์ปชัน"

ทุจริต

ความประพฤติชั่ว
(กาย วาจา ใจ)

การยึดเอาประโยชน์ส่วนตน
มากกว่าส่วนรวม
โดยไม่คำนึงถึงสิทธิที่ควรได้

คอร์ปชัน

การใช้อำนาจหน้าที่ /
บริบทที่นิยมใช้เรียก
ในประเทศไทย

**ขอบเขตการบังคับใช้:
เกิดขึ้นได้ทุกที่!**

ไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานราชการ หรือ หน่วยงานเอกชน
หากเกิดกรณีการถือเอาประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม
ถือเป็นการทุจริตทั้งสิ้น

บทสรุปใจความสำคัญ

ลักษณะการกระทำ: การคดโกง ไม่ซื่อสัตย์สุจริต และกระทำผิดกฎหมาย

เป้าหมาย: เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน หรือแสวงหาประโยชน์และสิ่งตอบแทน

วิธีการ: การใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด, การให้หรือ การรับสินบน

ระดับนโยบาย: ครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบายที่เอื้อ ประโยชน์แก่ตนหรือพวกพ้อง (การทุจริตเชิงนโยบาย)

ความไม่ทนต่อการทุจริต

หรือการกระทำที่ไม่ถูกต้อง

เส้นแบ่งระหว่างการรอคอยและการยอมรับไม่ได้

ความอดทน

การรู้จักรอคอยและคาดหวัง แสดงถึงความมั่นคงแน่นแฟ้น (แม้เป็นสิ่งที่จูงใจให้กระทำในสิ่งที่ไม่ดี)

ความไม่ทนสามารถ แสดงออกได้หลาย ลักษณะ: กริยา ท่าทาง หรือคำพูด

ความไม่ทน

ไม่อดกลั้น ไม่ยอม และแสดง ออกต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ที่เกิดขึ้นกับตนเอง บุคคล ที่เกี่ยวข้อง หรือสังคม

ความไม่ทน... ต้องมาพร้อม "การแสดงออก"

เหตุการณ์:
การแข่งคิวเพื่อซื้อของ
(การกระทำที่ไม่ถูกต้อง)

ผู้ถูกแข่งคิวยอมต่อท้ายแถว

เท่ากับ "ทน"
ต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้อง

มีการแสดงกริยา ท่าทาง
หรือคำพูดโต้ตอบ

เท่ากับ "ไม่ทน"
ต่อการทุจริต

หากไม่มีการแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่ง จะไม่ถือว่าเป็นเกิดความไม่ทน

ระดับของการแสดงออกเมื่อเกิดความไม่ทน

ระดับความรุนแรงของการ
แสดงออกขึ้นอยู่กับ "จิตสำนึก"
และ "ผลกระทบ" ที่ได้รับ

1 การว่ากล่าวตักเตือน

2 การประกาศให้สาธารณชนรับรู้

3 การแจ้งเบาะแส

4 การร้องทุกข์กล่าวโทษ

5 การชุมนุมประท้วง

ขั้นตอนสุดท้ายที่รุนแรงที่สุด
มีการรวมตัวของคนจำนวนมาก
และสร้างความเสียหายอย่างมาก

ทำไมเราจึงทนต่อการทุจริตระดับสังคม?

ผลกระทบต่อตนเองโดยตรง

พบเห็นได้ง่าย สัมผัสได้ทันที

ทุกคนมักจะไม่นทนต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีที่กระทบตนเอง

มักแสดงปฏิกิริยาออกมาทันที

การทุจริตในภาพรวมของสังคม

เป็นเรื่องยากที่จะไม่ทน เพราะสังคมไทยมีแนวโน้ม “ยอมรับการทุจริต”

เหตุผลแฝง: เพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ หรือให้งานดำเนินไปสู่ความสำเร็จ

การยอมรับการทุจริตแทรกซึมไปถึงเด็กและเยาวชน เพราะมองว่าเป็น “เรื่องไกลตัว” และไม่มีผลกระทบโดยตรง

จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง

“การไม่ทนต่อการทุจริต เริ่มต้นที่จิตสำนึก...
และปฏิเสธที่จะมองว่าความไม่ถูกต้องเป็นเรื่องไกลตัว”

ความละเอียดต่อการทุจริต

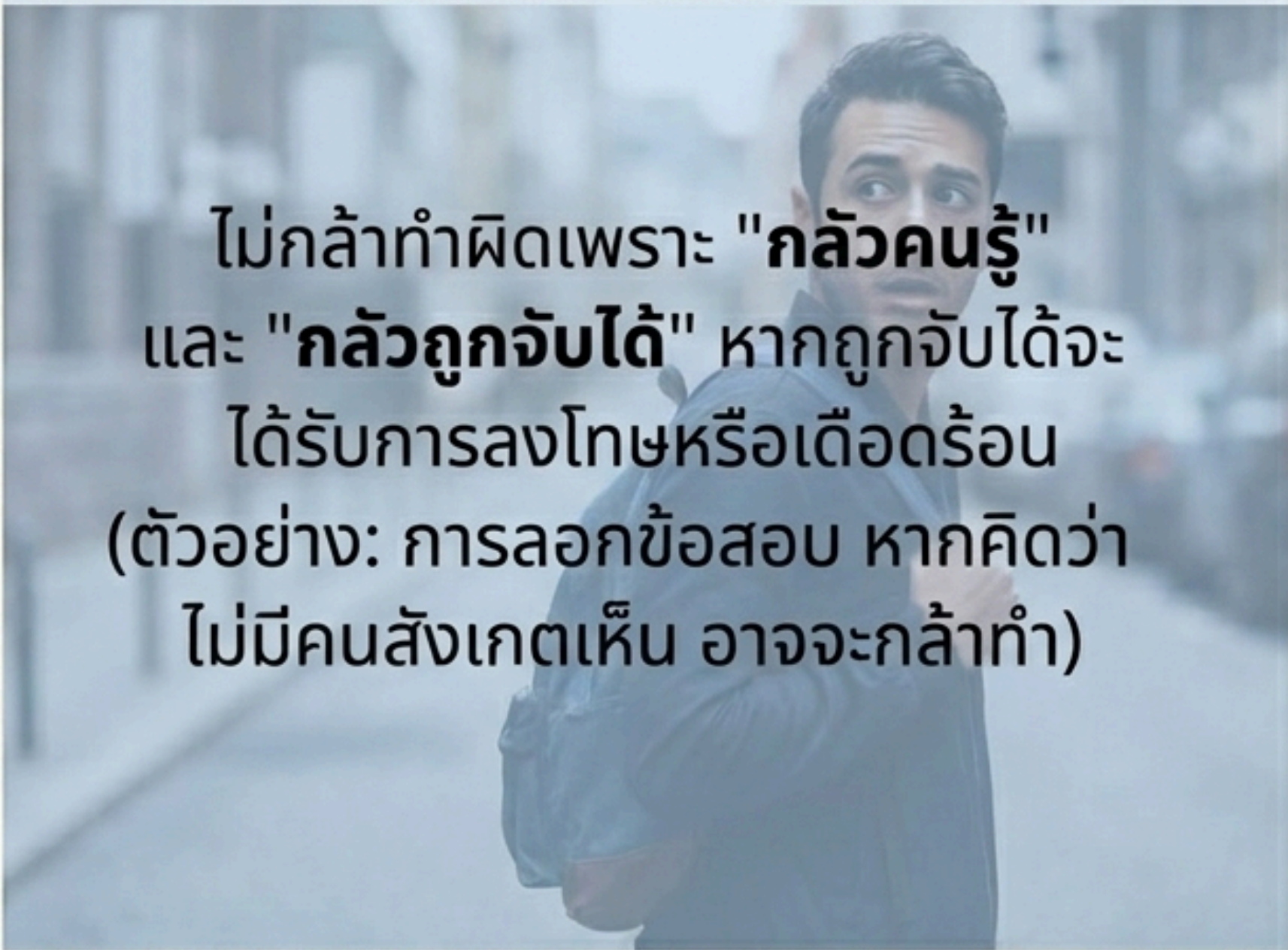
กลไกทางจิตวิทยาและสังคมเพื่อการยับยั้งการกระทำผิด

"**ความละอาย**" หมายถึง ความละอายและความ
เกรงกลัวต่อสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม

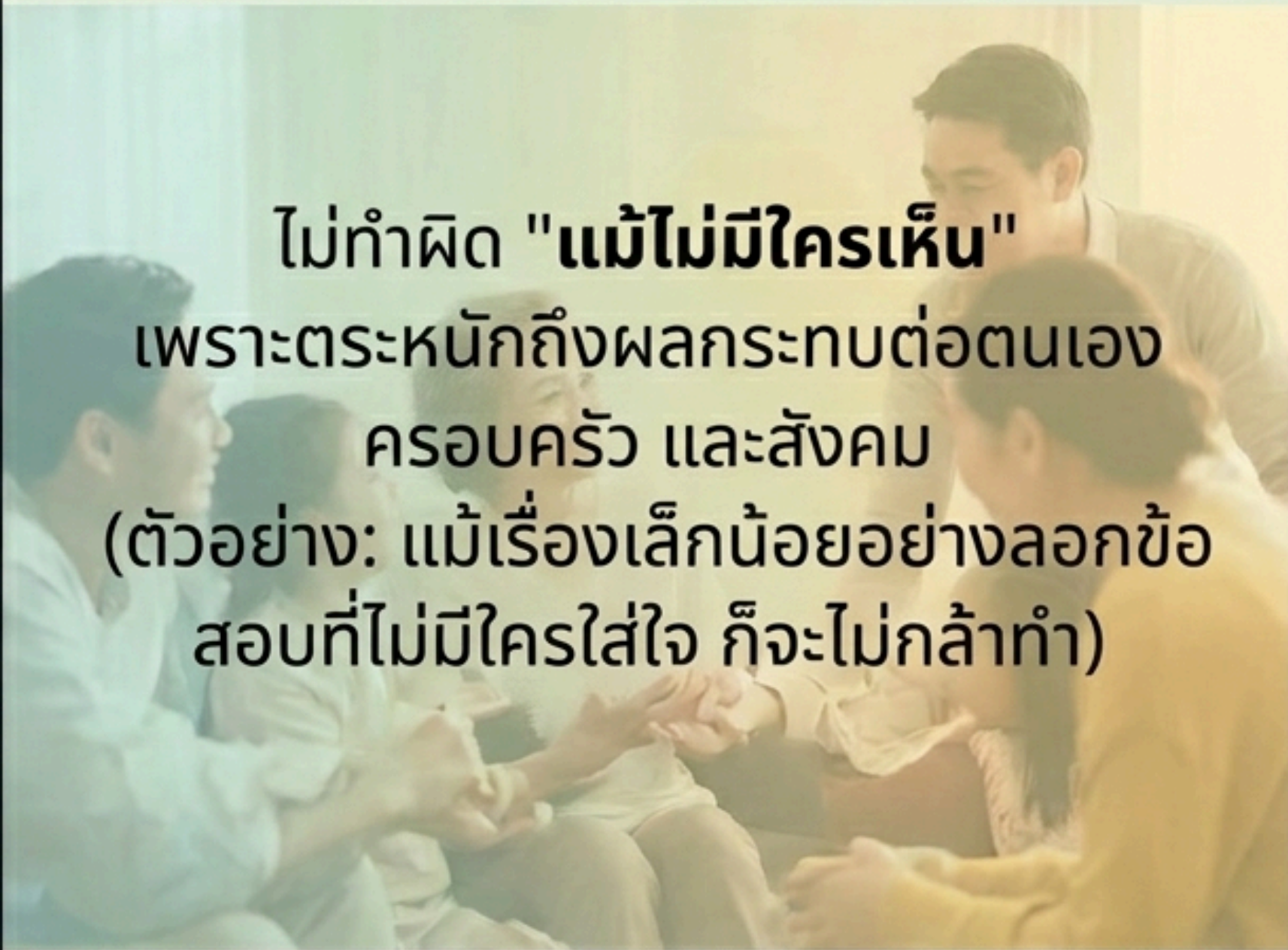

ระดับที่ ๑: ความละเอียดระดับต้น

ไม่กล้าทำผิดเพราะ "**กลัวคนรู้**"
และ "**กลัวถูกจับได้**" หากถูกจับได้จะ
ได้รับการลงโทษหรือเดือดร้อน
(ตัวอย่าง: การลอกข้อสอบ หากคิดว่า
ไม่มีคนสังเกตเห็น อาจจะกล้าทำ)

ระดับที่ ๒: ความละเอียดระดับสูง

ไม่ทำผิด "**แม่ไม่มีใครเห็น**"
เพราะตระหนักถึงผลกระทบต่อตนเอง
ครอบครัว และสังคม
(ตัวอย่าง: แม่เรื่องเล็กน้อยอย่างลอกข้อ
สอบที่ไม่มีใครใส่ใจ ก็จะไม่กล้าทำ)

ทฤษฎีความละเอียด เชิงบูรณาการ

Braitwaite นักอาชญาวิทยาชาวออสเตรเลีย
อธิบายว่ามนุษย์ยับยั้งซึ่งใจไม่ทำผิดผ่าน
"การควบคุมสังคมแบบไม่เป็นทางการ"
(Informal Social Control) ๒ วิธี:

ทำไมครอบครัวจึงทรงพลังกว่ากฎหมาย?

สายตาของครอบครัวและเพื่อน – การลงโทษโดยพ่อแม่ ญาติพี่น้อง หรือผู้ที่เคารพยำเกรง มีความหมายและส่งผลกระทบต่อจิตใจ "มากกว่า" สถาบันทางกฎหมาย

สายตาของเจ้าหน้าที่ – กระบวนการยุติธรรมที่เป็นทางการและ คนที่ไม่รู้จัก มีอิทธิพลต่อจิตใจน้อยกว่า

ความกลัวที่จะต้องละอายใจต่อ "คนที่รัก" คือสิ่งยับยั้งการกระทำผิดที่มีประสิทธิภาพยิ่งที่สุด สามารถสอดแทรกความละอายได้อย่างแนบเนียน

ความละเอียดในฐานะ "วัฒนธรรม"

ความละเอียดสามารถถ่ายทอดได้ราวกับ "ภาษา"
ผ่านการเรียนรู้และการปฏิบัติตามกัน

ระดับทางการ – การร่วมใจกันตรา
หน้าผู้กระทำผิดว่าเป็นอาชญากร

ระดับบุคคล – ถ่ายทอดจาก
พ่อแม่หรือเพื่อนฝูงสู่กันและกัน

ระดับไม่เป็นทางการ –
ตีพิมพ์เป็นเรื่องราวในหนังสือ หรือ
ถ่ายทอดผ่านวงสนทนาระหว่างกลุ่มเพื่อน

ความแตกต่างของผลลัพธ์

ความละเอียดเชิงแตกแยก – ทั้งรอยมลทินและผลึกใสผู้กระทำผิดพลาด
ให้กลายเป็น ‘คนนอกประชาคม’

ความละเอียดเชิงบูรณาการ – เน้นการแสดงความรับผิดชอบและการยกย่องนับถือ
เป็นกุญแจในการโยงยึดและบูรณาการผู้กระทำผิดไว้กับประชาคมและโรงเรียน
โดยไม่ผลักไส

กฤษฎาแจสําคัญแห่งความสําเร็จ

**"ทําใหเกิดความละอายและเกรงกลัว
ตอความผิดบาปที่กระทำ...
แตมิใชตอ บุคคลผู้กระทำ"**
(Shame the act, not the person)

แนวทางนี้สอดคลองอยางสมบูรณ์กับหลักพุทธปรัชญา นั่นคือการมี "ฮีริ-โอดัตตปะ"

บทสรุป

๑. ความละเอียดขั้นสูงปกป้อง เราแม้ไม่มีใครเห็น

(ตระหนักถึงผลกระทบต่อสังคม
ไม่ใช่แค่กลัวถูกจับได้)

๒. ครอบครัวและคนใกล้ชิด ควบคุมจิตใจได้ดีกว่ากฎหมาย (สายตาของคนที่รักมีพลังยับยั้งสูงสุด)

๓. ความละเอียดเป็นวัฒนธรรม ที่ถ่ายทอดได้เหมือนภาษา (เรียนรู้ผ่านพ่อแม่ หนังสือ และวงสนทนา)

๔. จงบูรณาการ ไม่ใช่ผลักไส (ใช้หลักฮีริ-โอตัมปะ ละเอียดต่อการกระทำผิด แต่ดึงตัวผู้กระทำกลับสู่สังคม)